

GAZETA

Anul XVIII
Nr. 876
Vineri, 9 dec.
1966
4 pag. 25 bani

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

VIITORII FIZICIENI

Implicațiile fizicii moderne și pregătirea specialiștilor • Cine stabilește bibliografia? • Spre o nouă cale de abordare a aspectelor fizicii de către elevi

Puține ramuri ale științei au dobândit în epoca noastră un dinamism și o adâncime comparabile cu celea pe care ni le relevă, la cea mai simplă luare în considerare, fizica. Celebra bucată a lui Albert Einstein după care fizica modernă devine cu atât mai greu de înțeles cu cât ajunge mai simplă, citată adeseori de fizicienii moderni de a se abstractiza în măsura în care pătrunde mai adânc în direcțiile sale de cercetare, exprimă o mare realitate cu privire la această știință a naturii ce se află în avangarda procesului științific și tehnic contemporan.

Aceste aspecte, împreună cu implicațiile lor practice în progresul tehnic și în economia națională, fac ca industria, cercetarea și învățămîntul să resimțim din ce în ce mai mult o adevărată „foame” de fizicieni. Trebuind să pregătească acești fizicieni, școala are de făcut față unor sarcini complexe. Este vorba desigur, în primul rînd, de continuarea ridicării a nivelului predării fizicii pe toate treptele de învățămînt, datorită rolului de dezchițător de drum al disciplinelor sale pentru înțelegerea noțiunilor moderne de astronomie, geologie, chimie, biologie, botanică sau zoologie, fără a mai vorbi despre imposibilitatea înțelegerii tehnologiei și în general a științelor tehnice fără a face apel la ea. Se ridică însă și cerința de a se începe, încă de la băncile liceului, pregătirea viitorilor fizicieni. Aceste cerințe îi răspund înființarea, începînd din anul școlar curent, a unor clase speciale de fizică în care sînt cuprinși elevi cu înclinații deosebite în acest domeniu. Patru clase de acest fel funcționează în prezent, experimental, la Iași, Cluj, Timișoara și București, activitatea lor deschizînd o nouă fază în accentuarea procesului de modernizare a predării fizicii.

Recent am avut prilejul să cunoaștem unele aspecte ale activității desfășurate în clasa specială de la Liceul „D. Cantemir” din Capitală, în care 28 de elevi învață fizica după o programă mai bogată decît în celelalte școli și avînd la dispoziție 2 ore în plus pe săptămîna.

Din examinarea conținutului suplimentar al studiului fizicii în clasa a X-a specială se poate trage de la început concluzia că intrarea în problemele speciale ale fizicii nu se realizează abrupt. De fapt, nici programa în sine nu conține elemente situate deasupra nivelului normal de înțelegere al elevului.

Așa sînd lucrurile ar trebui ca procesul de organizare a întîlnirii elevului cu o fizică mai complexă și mai bogată să se desfășoare cu ușurință. În fapt, însă, există o serie de dificultăți. Ele se datoresc în primul rînd faptului că încă nu s-au creat condițiile ca activitatea profesorului să se desfășoare în modul cel mai indicat cu putință. Instrucțiunile indică pur și simplu temele ce se studiază în plus, pe capitole, dar nu recomandă nici un fel de bibliografie, lăsînd aprecierea a cît a nume și mai ales cum anume trebuie predată la latitudinea profesorului. Cum profesorul trebuie să facă apel pentru pregătirea lecțiilor sale la o bibliografie situată deasupra nivelului manualelor obișnuite, deci la cursul universitar sau la cartea științifică, va rezulta pe ansamblu o diferențiere între tratarea aceleiași materii în cele patru clase speciale din țară. Apoi, cum baza indicativă rămîne tot manualul—manual nou, apărut în 1966—unele lipsuri ale acestuia se resimt aici mai pregnant. Este drept că manualul respectiv este mai bun decît cele din anii anteriori, că explică bine unele probleme noi, ca mișcarea de rotație a corpului solid, reflexia și refracția etc. Fără însă să țină seama de data la care elevii clasei a X-a își însușesc unele cunoștințe de trigonometrie, manualul le folosește înainte ca ei să le fi învățat, în explicarea lecției despre compunerea vibrațiilor. Apoi, problemele pe care le cuprinde manualul nu sînt întotdeauna bine gradate. De multe ori se dau de la început, ca în cazul capitoului referitor la rotația corpului solid, probleme mult prea grele.

Fiind vorba de o clasă specială, aici se ridică însă și unele aspecte care nu intervin la clasele obișnuite. Anume, atunci cînd se intră mai adînc în problemele fizicii moderne, o serie de cunoștințe prezentate de manualele din anii anteriori ca lucruri definitive stabilite dobîndesc un aspect relativ, fiind puse oarecum, din punct de vedere al interpretării lor absolute, sub semnul întrebării. Pe de altă parte, pătrunderea într-o lume mai bogată în abstracțiuni și care utilizează la un nivel destul de avansat modele matematice pentru a exprima prin ele unele date experimentale presupune o conducere foarte atentă, foarte competentă a elevilor de către profesor. El trebuie să ajungă cu ei pînă pe pragul acestei lumi—fără să-l treacă, dar formîndu-le convingerea că dincolo de acest prag îl așteaptă un pasionant domeniu de cercetare. În drumul acesta, elevul la contact nu numai cu aspecte pînă acum nevăzute de el, ci și cu o nouă cale de abordare a acestora și se află în situația de a pune un accent mai mare pe latura teoretică decît pe cea practică, tocmai pentru a ajunge la o mai bună înțelegere a aplicațiilor practice din fizica modernă. Or, avînd de rezolvat probleme atât de complexe, profesorul clasei speciale nu este încă, așa cum am arătat, suficient sprijinit prin indicații bibliografice. El nu dispune încă nici de ajutor metodologic special, nici de toată aparatul necesar. Lipsesc de exemplu, din laborator, unele materiale didactice ca picnometrele sau stalagmometrele. Credem că, pe lîngă remedierea acestor neajunsuri—inerente într-o măsură, începutului de drum—ar fi indicată și realizarea unui contact strîns între profesorii claselor speciale și catedrele universitare de fizică.

Și încă un lucru. Socotim necesar ca în clasele speciale să se formeze o atmosferă care să dezvolte cît mai mult interesul elevilor pentru studiul aprofundat al fizicii, pentru cercetarea în acest domeniu. E bine, din acest punct de vedere, că s-a prevăzut asistarea elevilor la conferințele-prelegeri ținute în incinta universităților. Pînă în prezent, însă, elevii claselor speciale de la Liceul „D. Cantemir” nu au asistat la vreo prelegere de acest fel.

Sînd de vorbă cu tovarășul Constantin Serbăscu, profesorul acestei clase, am aflat că mulți din elevii lui încă nu cunosc scopul clasei speciale de fizică, în care au intrat totuși „pentru că le place fizica” și mai ales pentru că „sînt băieți buni la carte”. Socotim că nu ar fi de dorit ca după trei ani de învățătură într-o clasă specială de fizică acești tineri să se îndrepte spre medicină sau poli-tehnică, ocolînd facultatea de fizică. Pentru ca să nu se întîmple aceasta e necesar să se clarifice de la început pentru elevi obiectivul urmărit, pe care curiozitatea și sîrguința, străduința lor și măiestria profesorului, eficiența și calitatea programelor pot să-l asigure.

mele fizicii moderne, o serie de cunoștințe prezentate de manualele din anii anteriori ca lucruri definitive stabilite dobîndesc un aspect relativ, fiind puse oarecum, din punct de vedere al interpretării lor absolute, sub semnul întrebării. Pe de altă parte, pătrunderea într-o lume mai bogată în abstracțiuni și care utilizează la un nivel destul de avansat modele matematice pentru a exprima prin ele unele date experimentale presupune o conducere foarte atentă, foarte competentă a elevilor de către profesor. El trebuie să ajungă cu ei pînă pe pragul acestei lumi—fără să-l treacă, dar formîndu-le convingerea că dincolo de acest prag îl așteaptă un pasionant domeniu de cercetare. În drumul acesta, elevul la contact nu numai cu aspecte pînă acum nevăzute de el, ci și cu o nouă cale de abordare a acestora și se află în situația de a pune un accent mai mare pe latura teoretică decît pe cea practică, tocmai pentru a ajunge la o mai bună înțelegere a aplicațiilor practice din fizica modernă. Or, avînd de rezolvat probleme atât de complexe, profesorul clasei speciale nu este încă, așa cum am arătat, suficient sprijinit prin indicații bibliografice. El nu dispune încă nici de ajutor metodologic special, nici de toată aparatul necesar. Lipsesc de exemplu, din laborator, unele materiale didactice ca picnometrele sau stalagmometrele. Credem că, pe lîngă remedierea acestor neajunsuri—inerente într-o măsură, începutului de drum—ar fi indicată și realizarea unui contact strîns între profesorii claselor speciale și catedrele universitare de fizică.

Și încă un lucru. Socotim necesar ca în clasele speciale să se formeze o atmosferă care să dezvolte cît mai mult interesul elevilor pentru studiul aprofundat al fizicii, pentru cercetarea în acest domeniu. E bine, din acest punct de vedere, că s-a prevăzut asistarea elevilor la conferințele-prelegeri ținute în incinta universităților. Pînă în prezent, însă, elevii claselor speciale de la Liceul „D. Cantemir” nu au asistat la vreo prelegere de acest fel.

Sînd de vorbă cu tovarășul Constantin Serbăscu, profesorul acestei clase, am aflat că mulți din elevii lui încă nu cunosc scopul clasei speciale de fizică, în care au intrat totuși „pentru că le place fizica” și mai ales pentru că „sînt băieți buni la carte”. Socotim că nu ar fi de dorit ca după trei ani de învățătură într-o clasă specială de fizică acești tineri să se îndrepte spre medicină sau poli-tehnică, ocolînd facultatea de fizică. Pentru ca să nu se întîmple aceasta e necesar să se clarifice de la început pentru elevi obiectivul urmărit, pe care curiozitatea și sîrguința, străduința lor și măiestria profesorului, eficiența și calitatea programelor pot să-l asigure.

D. TODERICIU

Lucrări de radiofonie la Liceul nr. 4 din Bacău

Preocupări actuale ale psihologiei românești

— Interviu cu prof. univ. ALEXANDRU ROȘCA, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România —

De curînd s-a desfășurat Conferința națională de psihologie organizată de Academia Republicii Socialiste România și Ministerul Învățămîntului în colaborare cu Asociația psihologilor. Pentru a prezenta un tablou de ansamblu asupra cercetării științifice din domeniul psihologiei și în mod special asupra problemelor psihologice ale procesului instructiv-educativ, redacția noastră a solicitat un interviu profesorului universitar ALEXANDRU ROȘCA, membru corespondent al Academiei, președintele Comitetului de organizare a Conferinței naționale de psihologie.

— Ce semnificație a avut Conferința națională de psihologie în contextul vieții științifice din țara noastră?

— În cadrul lucrărilor Conferinței naționale de psihologie, care s-au caracterizat prin dezbateri vii și interesante purtate de un număr mare de participanți — psihologi

de cercetare, din institutele de cercetare, din rețeaua sanitară și din transporturi — s-a constatat creșterea și întărirea — îndeosebi în ultimii 10 ani — a frontului cercetărilor în domeniul psihologiei, datorită condițiilor deosebite create de partid și guvern activității specialiștilor din acest domeniu, precum și conlucrării strîns cu cerce-

— tarea științifică din alte domenii de specialitate. Faptul că din cele 84 de comunicări prezentate aproape 60 la sută au avut un caracter aplicativ dovedește orientarea pozitivă a cercetărilor. Conferința ne-a permis totodată să cunoaștem mai bine stadiul actual al cercetărilor psihologice din România sugerînd probleme noi de cercetare.

— Problemele psihologiei învățămîntului au ocupat, după cîte știm, un loc important în ansamblul dezbaterilor din cadrul Conferinței. Spre ce direcții au fost orientate cercetările din acest domeniu și în ce măsură au răspuns ele cerințelor actuale ale procesului de învățămînt?

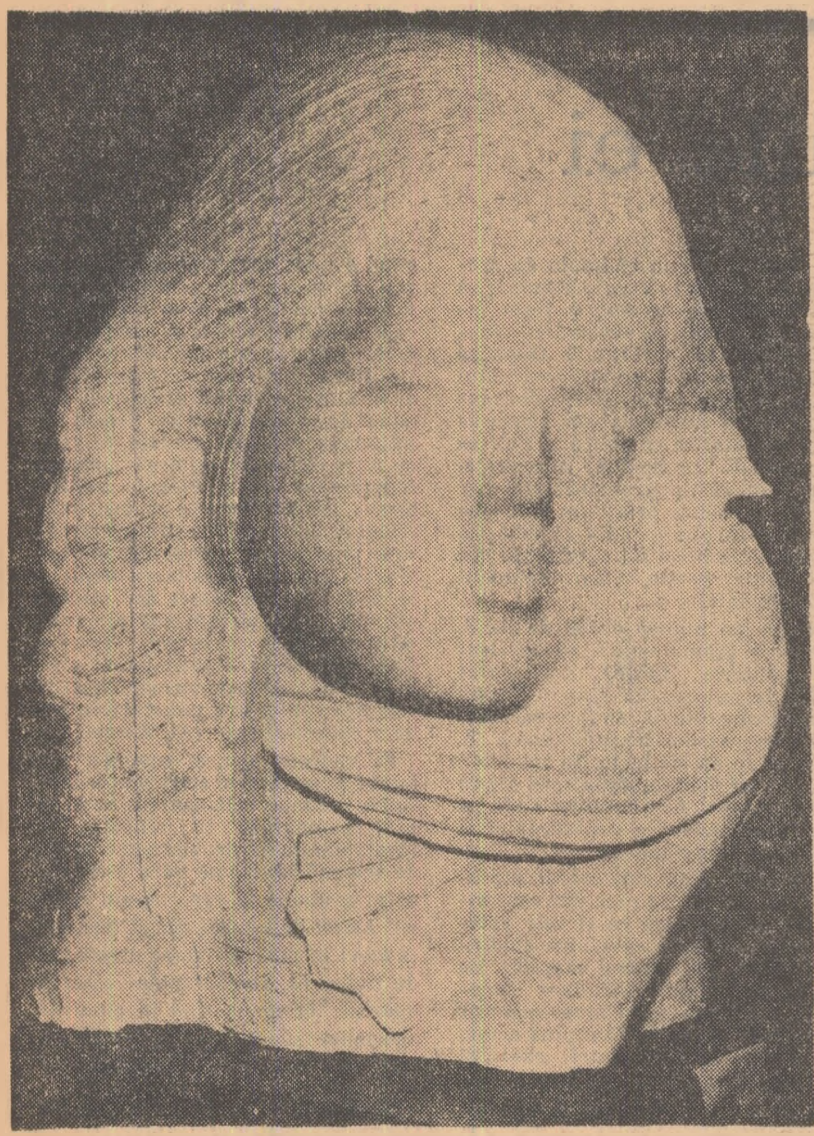
— Intr-adevăr, alături de problemele psihologiei muncii, proble-

mele privitoare la psihologia procesului de învățămînt au ocupat o poziție centrală. Referatele expuse au atestat valoarea unor preocupări orientate către găsirea celor mai eficiente metode de transmitere a cunoștințelor. Au fost abordate probleme privind aspectele psihologice ale instruirii programate, cu deosebire în domeniul matematicii și al gramaticii, discipline cu cea mai mare pondere în procesul de învățămînt. O serie de lucrări au fost consacrate dezvoltării gândirii creatoare a elevilor, formării și dezvoltării intereselor și aspirațiilor acestora în strînsă legătură cu orientarea profesională și școlară, au prezentat metode de evaluare a aptitudinilor dovedite de adolescenți. Alte comunicări au cuprins cercetări întreprinse în sfera învățămîntului special.

— Cercetînd programul Conferinței naționale se poate constata că unele cercetări deși nu privesc direct sfera învățămîntului, sînt de natură a suscita, prin concluziile lor, interesul corpului profesoral.

— Categorie. În afară de cercetările care au abordat în mod direct problemele de psihologie pedagogică, numeroase cercetări cu caracter fundamental în domeniul psihologiei generale sau al psihofiziologiei deschid perspectiva de-

(Continuare în pag. 4-a)

Prof. PINCA PETRU

Compoziție — ghips.

Întîlnire cu bucuria

„Nimic mai trist decît un om singur — tristețea însăși: un om singur într-o zi de sîrbătoare...”

Sînt cuvintele cu care debutează un patetic reportaj semnat de un ziarist francez, cuvintele care, obsedîndu-l, îi dau autorului ideea de a se afla, în clipetele celei mai colective dintre sărbători, „celui mai singur om”. Cine poate fi acest om? Un calcul nu lipsit de logică și fantezie („nici un suflet în apropiere pe o rază de mai mulți kilometri; doar urletele valurilor și vîrsta „meritătoare”) îl trimite pe ziarist la bătrînul paznic al fa-

rului din Marsilia. Dar, decis să-i țină acestuia tovarășie pînă în zori, se reîntoarce în oraș curînd după miezul nopții, dezolat — un aseritic trimite cititorul în josul paginii, unde este rugat să-și traducă adjectivul prin fericit! — că a făcut o alegere greșită, „ratînd o temă de succes”. Motivul reîntoarcerii inopinată? Bătrînul paznic petrecea de minune... Soția îi pregătise un coș plin cu bună-taie, unul dintre fii îi trimisese o sticlă de sampanie, o fiică îl amănase să-și „trînzistore” deschiș pentru că ceruse unui post de radio să transmită spe-

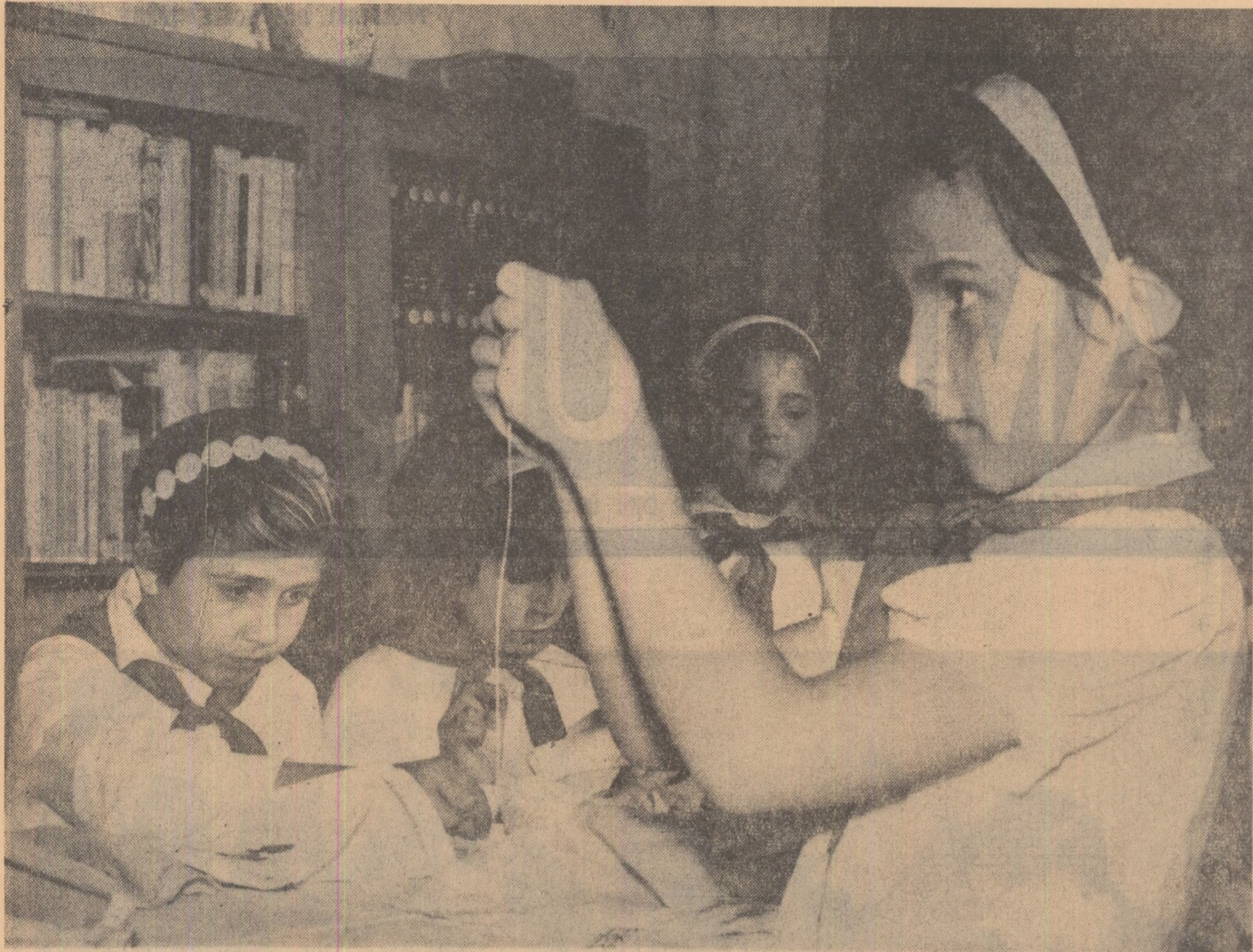
cial pentru el o melodie din tinerețe, alt fiu îi expediază un pachet cu mențiunea „a se deschide jît la ora zero” (dar, curios, tatăl se grăbise și desoperise în pachet o pînpă „Dunhill” și o pungă cu tutun „cum probabil n-a fumtat nici regele Angliei!”), altă fiică... Dar să n-o mai lungim. Bătrînul paznic avea 11 copii, sau, ca să folosim propria-i expresie, avea „11 porți închise în fața singurătății”.

Ne-a reamîntit de acest reportaj cîtî mai mult o lectură proaspătă a unei scrisori so-site pe adresa „Gazetei Învățămîntului” și pe care redacția a avut amabilitatea să ne-o arate. Purtînd semnătura învățătoarei Maria Prețorian de la Școala generală nr. 26 din București, scrisoarea se încheie cu o caldă invitație: „veniți la mine într-o duminică sau în oricare altă zi de sîrbătoare”.

Ce scop ar putea avea o asemenea invitație? Bănuiesc că nu-i greu de ghicit în urma poveștii relatate aici despre bătrînul paznic al farului... Tovarășa Maria Prețorian nu este numai învățătoare. Vreat, cu alte cuvinte, să spun că nu răspunde cu o dragoste maternă doar de instruirea și educația copiilor din clasa ei. Este ea însăși mamă. Mamă a patru copii. Intîmplarea a făcut ca „rîndurile tovarășei Prețorian să constituie o tonică parafrază, o replică optimistă la deprimantul adevăr cu care ziaristul francez își începe reportajul pomenit. Derivată de noi din scrisoarea și redusă la dimensiunile unui aforism, această replică ar suna astfel: „Nimic mai plin de bucurie decît un om înconjurat de copii săi — bucuria însăși: părinții și copiii într-o zi de sîrbătoare!”

— Tată de ce în specifi-carea „veniți la mine într-o duminică sau în oricare altă zi de sîrbătoare”: ni se dă o emoționantă întîlnire cu bucuria. Cu o bucurie simplă, poate cea mai profund umană, poate cea mai nobilă bucurie. Si, incontestabil, cea mai trainică, cea mai încărcată de vitalitate. E o bucurie care nu cunoaște oboseala și care nu obosește. Sîntem invitați s-o urmărîm într-o duminică. Cu o energie egală, de la cîntecul final al aparatului de radio și pînă la ora cînd

OCTAV PNCU-IAȘI
(Continuare în pag. 4-a)

La cercul „mășinilor îndemnatice”

Un moment emoționant în viața pionierilor

Au trecut numai câteva săptămâni de la importantul eveniment al constituirii Consiliului Național al Organizației pionierilor din Republica Socialistă România. În mintea noastră, a celor ce lucrăm cu pionierii, a rămas adinc înțiprite cuvintele calde ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, care s-a adresat educatorilor de pe tot cuprinsul patriei subliniind sensurile și însemnătatea misiunii lor și urându-le succese tot mai mari în îndeplinirea nobilei lor sarcini — creșterea și formarea schimbării de mîine al României Socialiste.

Mobilizați de îndemnul secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, comandanții detașamentelor de pionieri se străduiesc să organizeze acțiuni cât mai atractive și care să aibă, în același timp, o puternică influență pozitivă asupra copiilor. O asemenea acțiune a avut loc recent, de exemplu, la unitatea de pionieri de la Școala generală nr. 118 din raionul „16 Februarie”. Este vorba de festivitatea primirii unei noi promoții de pionieri, elevi ai clasei a III-a, și a plecării din organizație a fostilor pionieri, elevi ai clasei a VIII-a înțiprite acum în rîndurile uteciștilor.

Festivitatea a avut loc într-una din sălile școlii, împodobită sărbătorit. Tabla s-a transformat parțial într-un frumos covor românesc, căci minile îndemnatice ale pionierilor au desnat cu iscusită pe sa, cu cretă colorată, motive naționale. În mijlocul tablei s-a fixat noua insignă a Organizației pionierilor. Pe două rînduri, într-o aliniere perfectă, stau foștii pionieri, care astăzi poartă pentru ultima dată cravata roșie. În buzunarul buzei lor de un alb imaculat poartă carnetul de uteciști. Se

afă aici și viitorii pionieri, care așteaptă să primească, peste câteva minute, cravata roșie. În față, cei doi stegari ai unității, mai emoționați ca oricînd.

Începe ceremoniul pionieresc. Comandanta unității, tovarășa Lucrășia Răngă, deschide adunarea, anunțînd scopul ei. Solemn, impresionant este momentul cînd, sub steagul patriei, copiii rostesc, cu voce lor cristalină, legămîntul. Rînd pe rînd ei primesc apoi cravata roșie, roșind de bucurie „Tot înainte!”.

Foștii pionieri, acum uteciști, le oferă flori — crizanteme, ultimele flori ale toamnei. Pe chipurile lor citești ca într-o carte sentimentele ce-1 însuflețesc: regretul că se despart de viața pionierescă, bucuria că au intrat în rîndurile uteciștilor. Cu voci tremurătoare, iau cuvîntul. Și ce lucruri frumoase spun! Unul dintre ei, Gheorghe Dan, își deapănă amintirile din anii de pionierat. Apoi se adresează pionierilor din clasa a III-a, căror le dă sfaturi: cum să se poarte, cum să cinstească numele de pionier. Colegul lui, Dan Predoi, spune: „M-am străduit să fiu un pionier fruntaș și am purtat cu mîndrie cravata roșie, pe care astăzi am înlocuit-o cu carnetul roșu de uteciști”. Vorbesc apoi alți uteciști care evocă cazurile de neuitat petrecute în cercurile de la Palatul pionierilor, înțipritele cu scriitorii, cel mai reușit concurs, cea mai frumoasă serbare...

Adunarea se apropie de sfîrșit. Intervine, acum, un alt moment impresionant — predarea steagului de către unul din foștii stegari ai unității, Mircea Carp, noului stegar: „Îți predau steagul și însemnatele organizației de pionieri, ca o sarcină de mare cinste”. Noi pionieri oferă la rîndul lor uteciștilor

daruri în amintirea acestui important eveniment din viața lor.

Emoționată ca și copiii, la cuvîntul învătătoarea clasei a III-a, tovarășa Marcela Bors, care îi felicită pe noii pionieri urîndu-le succes în muncă. Vorbește apoi tovarășa Alexandrina Bogășieru, care a lucrat cu detașamentul clasei a VII-a din anul trecut. Ea scoate în evidență hărnicia fostilor pionieri, comportarea lor frumoasă, rezultatele bune pe care le-au obținut la învățătură și arată că și astăzi, ca uteciști, ei sînt în fruntea acțiunilor, putînd servi ca exemplu noilor pionieri. Din partea părinților li se adresează copioilor, cu multă căldură, tov. Gheorghe Niculescu. La cuvîntul apoi, în numele celor noi primii în organizație, pioniera Silvia Ionescu. Noii pionieri, spune ea, vor purta cu cinste cravata, vor căuta să fie model în comportare și la învățătură.

Adunarea se încheie cu ceremoniul pionieresc. Noul stegar poartă cu mîndrie steagul. Vocele pure ale copiilor întonează cîntecul „Azi e zi de sărbătoare”.

Urmează un program artistic. Toți cei de față îl ascultă cu emoție pe fostul pionier din clasa a VIII-a Tudor Constantin, recîntînd o poezie creată de el — „Voi fi todeauna gata!”. Versurile sînt frumoase, cuvintele pornite din inimă.

A fost o adunare pionierescă ce va rămîne pentru todeauna în mintea celor care au asistat la desfășurarea ei — elevi, profesori, comandanți de pionieri, membri ai consiliului raional al Organizației pionierilor, părinți.

Prof. MARIA ROSCA
sefa secției metodice
din Consiliul raional
16 Februarie al Organizației
pionierilor

Lecția de socialism științific

Experiența acumulată de profesori în predarea elementelor de filozofie și socialism științific, în cei 7 ani care s-au scurs de la introducerea lor în planul de învățămînt al liceului, ne permite să tragem câteva concluzii cu privire la modul de organizare și desfășurare a lecției de acest obiect.

Analizînd experiența unui mare număr de profesori de socialism științific o primă concluzie ce se impune este aceea că și la acest obiect există, așa cum dovedește activitatea multor profesori de specialitate, posibilitatea organizării unei varietăți de tipuri de lecție. Procedența neîndiosă a acestor profesori care folosesc fie numai lecția de comunicare, cu toate verigile, fie numai prelegerea și seminarul. Considerăm că folosirea unilaterală, în tot timpul anului, numai a uneia dintre aceste forme duce la neluarea în seamă a unor aspecte didactice deosebite însemnate cum sînt scopul lecției, specificul materialului ce trebuie comunicat elevilor, specificul clasei. Tocmai de aceea profesorul de socialism științific trebuie să folosească o întreagă varietate de forme — lecțiile de comunicare (concepte) fie ca expuneri sistematice, fie ca lecții mixte, fie ca prelegeri (scolare), seminarul, lecția de verificare a cunoștințelor, lecția de recapitulare.

O problemă care suscită deosebit interes, uneori chiar controverse, este aceea a folosirii prelegerii și seminarului în liceu. Predarea documentelor Congresului al

IX-lea al P.C.R. în anul școlar trecut a evidențiat încă o dată posibilitatea de a se folosi aceste forme, care aduc avantajul utilizării cu mai mare eficiență a timpului în lecție, precum și al aprofundării unor noțiuni. De asemenea, folosirea lor apropie munca pe care o desfășoară elevii în ultimele clase ale liceului de cea pe care o va desfășura în viitor, în calitate de student. Din aceste puncte de vedere, avantajele prelegerii și ale seminarului în liceu sînt certe.

Practica a demonstrat însă că între prelegerea universitară și cea școlară există deosebiri esențiale, legate de durata celor două forme de activitate, de modalitatea desfășurării lor, de mijloacele și procedeele folosite în exemplificarea unor noțiuni etc. Dat fiind faptul că profesorii de socialism științific sînt în marea lor majoritate tineri ieșiți de pe băncile facultății de 3—4 ani, există pericolul să se organizeze prelegeri de tip universitar. Dar în acest caz, lecția nu-și ajunge scopul: elevii nu vor putea înțelege noțiunile respective, predarea va avea o eficiență educativă scăzută etc.

Pentru a da rezultate bune, prelegerea școlară trebuie organizată de regulă la începutul unor capitole sau atunci cînd urmează să se predede o lecție cu un conținut mai bogat, care nu poate fi tratat în 30—35 de minute. Fiește că prelegerea nu trebuie să fie ruptă de sistemul general al lecțiilor, ci încadrată în acest sistem. Pentru aceasta este bine ca profesorul să-și întemeieze argumentele prezentate în cursul ei pe lecțiile anterioare. Nu este indicat, în același timp, să ne limităm exclusiv în cadrul prelegerii la expunere. Este posibil să facem și aici apel la cunoștințele elevilor, să-i solicităm să participe activ la lecție. Totodată, se impune să subliniem prin concluziile noastre, părțile mai importante ale lecției, cea ce trebuie neapărat reținută de către elevi. În acest fel vom pastra specificul lecției ca prelegere școlară. Nu este neapărat obligatoriu ca prelegerea școlară să fie urmată de seminar: ea poate fi urmată de oricare dintre tipurile de lecție enumerate mai sus.

Indiferent însă de tipul sau varianta lecției, de asemănările și deosebirile dintre acestea, uneori chiar de identitatea unor (seminarului și lecția de verificare) există pentru toate o serie de cerințe comune și de cerințe specifice.

Printre cerințele comune tuturor lecțiilor de socialism științific, indiferent de tipul sau varianta lor, amintim pe cele legate de necesitatea orientării ideologice-politice juste, de folosirea documentelor de partid și de stat, de folosirea cunoștințelor de la celelalte obiecte de învățămînt și a experienței de viață a elevilor, de valorificarea maximă a resurselor educative ale fiecărei lecții. Fără preluarea de a fi epuizat cerințele lecțiilor, considerăm că, insistînd asupra acestora, aducem o contribuție substanțială la sporirea eficienței lecției. Aveni datorită de a-i face pe elevi să înțeleagă caracterul științific al politicii partidului, de a-i ajuta să rețină nu atît cifrele, cît semnificația lor. Argumentul adus de unii profesori pentru a justifica lipsa folosirii documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R. în lecție — acela că ele au fost studiate anul trecut — nu este de natură să contribuie la ușurarea înțelegerii unor noțiuni, ci, dimpotrivă, mărește caracterul abstract al predării, determină greutatea în înțelegerea noțiunilor. Considerăm în același timp de cea mai mare însemnătate ca profesorul să folosească toate mijloacele care-i stau la îndemînă pentru a răspunde interesului elevilor față de însușirea politicii științifice

și a partidului nostru, care este expresia învățării marxist-leniniste, a aplicării ei creatorie în funcție de condițiile concrete din România. A satisface acest interes, reprezintă o sarcină de bază pentru profesorul de socialism științific.

În scopul realizării accesibilității lecțiilor de filozofie și socialism științific este pe de altă parte necesară și necesară grija permanentă a profesorului pentru a selecționa cu discernămintul noțiunile ce intenționează să le comunice elevilor. Este drept că programa indică volumul de cunoștințe pentru fiecare lecție. Totuși, profesorul este acela care, în condițiile fiecărei clase, este chemat să stabilească, din multitudinea de probleme, pe cele care-și sînt necesare pentru ca lecția să-și ajungă scopul. De exemplu, lecția „Teoria marxist-leninistă a cunoașterii” presupune lămurirea noțiunilor, printre care: calea dialectică a cunoașterii treptate, calea dialectică a cunoașterii lumii și practica și rolul ei în cunoaștere. În cadrul primei probleme ei explică elevilor rolul simțurilor și al gândirii în cunoaștere. În cadrul celei de a doua, mărește faptul că practica este bază și scop al cunoașterii, ca și criteriul de verificare a cunoștințelor omului despre natură și societate. Organizînd în acest fel lecția, profesorul are posibilitatea să ilustreze noțiunile abstracte ca exemple practice din activitatea partidului nostru, sîntînd în vîdă caracterul științific al politicii sale, creșterea rolului teoriei în perioada desăvîrșirii construcției socialiste, măsurile luate de partid și stat pentru dezvoltarea științei care devin, în condițiile actuale, o forță nemîllocie de producție. Se creează, de asemenea, posibilitatea să se demontreze în cadrul lecției că activitatea practică a partidului nostru reprezintă o confirmare a adevărurilor general-valabile ale marxism-leninismului și, în același timp, o contribuție la dezvoltarea acestor adevăruri. Punînd accentul pe aceste probleme, profesorul are posibilitatea să folosească cu mai mare eficiență resursele educative ale lecției, să-i educe pe elevi în spiritul dragostei și respectului față de partid, al încrederii în politica partidului, să sporească hotărîrea lor de a-și însuși politica partidului și de a lupta pentru traducerea ei în viață.

Considerăm că lecția nu este cu aînt mai bună cu cît este mai încărcată cu noțiuni abstracte, ci, dimpotrivă, calitatea ei poate fi măsurată prin calitatea noțiunilor însușite de elevi, prin profunzimea acestora. În ultimă instanță prin posibilitatea elevilor de a opera cu ele.

V. I. ȘTEFANOU
conf. la I.P.C.D. București

Acțiuni pionieresti

In raionul Cîmpeni, în inima Tării Mărilor, pionierii cercetează cu un deosebit interes tradițiile locale. Recent, tinerii etnografi din Abrud au fost împreună cu comandantul lor la Muzeul etnografic din Lupșa. Directorul muzeului i-a condus prin sălile acestuia, aprîndu-se cu ei în fața fiecărui exponat care vorbește despre obiceiurile și meșteșugurile locuitorilor din Tara Mărilor, despre folclorul lor.

Folclorul îi interesează deosebit pe și pe pionierii din Albac, care cu leg cîntec și poezii populare.

La rîndul lor, pionierii din comuna Arada, Girăda și Arieșeni sînt pasionați cercetătorii ai monumentelor istorice. Nu de mult ei au vizitat Muzeul memorial „Avram Iancu” din comuna cu același nume, unul în care s-a născut Horia, precum și alte locuri legate de răscocia de la 1784.

Trecutul istoric îi atrage și pe micii arheologi de la Școala generală nr. 14 din Constanța. În vînt de la cercetătorii Muzeului arheologic din oraș unele taine ale me-

seriei, pionierii au participat la săpăturile efectuate în preajma școlii, lor. S-au descoperit, cu acest prilej, un mormînt necritic, un vas roman datînd din secolele III—IV, precum și urmele unei așezări romano-bizantine, fragmente ceramice, oiașe, monede etc.

Nu de mult, pionierii de la Școala generală nr. 7 din Călărași, însoțiți de comandanții lor, au participat la o excursie în Capitală. Cîteva coasuri, autobuzele i-au purtat pe bulevardul largi, prin cartierele noi, prin împrejurimile orașului. Apoi pionierii au vizitat Muzeul de istoria a partidului, a mișcării revoluționare și democratice din România și la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism. Excursia a oferit pionierilor, pe lângă prilejul de a vedea haina nouă pe care a îmbrăcat-o Capitala noastră, cunoașterea a numeroase aspecte emoționante din trecutul de luptă al poporului, al clasei muncitoare.

Rezolvarea mecanică și implicațiile ei

Arătăm, într-un articol cu același titlu publicat anterior („Gazeta învățămîntului” nr. 869 din 21 octombrie a.c.) că ceea ce se denumesc în mod obișnuit rezolvare mecanică a exercițiilor de gramatică apare, la o analiză atentă, drept o problemă mult mai complicată. Această activitate (de exemplu rezolvarea unei sarcini gramaticale), se poate realiza pe baze psihologice foarte diferite, de la simpla imitație și pînă la un nivel de înaltă elaborare intelectuală. Se înțelege că în acest caz ceea ce interesează în primul rînd este nu atît rezolvarea ca atare, cît nivelul de la care ea a pornit.

Dar, dacă este o realitate faptul că un elev poate rezolva o anumită sarcină bine sau greșit pe baze foarte diferite — imitație imediată, imitația unor rezolvări anterioare, aplicarea unor analogii elementare, întiplicare etc. — sau, dimpotrivă, pe baza înțelegerii logice a sarcinii date, înțelegere posibilă și ea la diferite nivele, atunci problema care se pune este de a nu ne mai mulțumi în procesul de predare cu faptul că elevul „știe”, ci de a trece la realizarea activă a aceluia nivel intelectual de la care el „trebuie să știe”.

Între factorii care contribuie la realizarea acestui nivel în cazul gramaticii trebuie avute în vedere,

În primul rînd, modelele gramaticale prin care se dau, se fixează, se recunosc, se reproduce și se creează informațiile. Analiza din acest punct de vedere a modelelor gramaticale utilizate în manualele actuale de gramatică ne duce la două concluzii mai importante. Avem de a face cu modelele fie stereotipe, fie cu un mare grad de variabilitate. Corespunzător acestor situații, rezolvarea sarcinilor gramaticale, așa cum o arată probele noastre experimentale, sînt fie excesiv de rigide, fie de o mare labilitate și nesigurantă. Așa se explică apariția constantă a două tipuri de greșeli: extinderea modelului însuși, rigid și la cazuri nepotrivite, cu ignorarea instrumentației gramaticale, sau rezolvări pe seama unor raționamente de moment, rămășițe memoriale, uneori de-a dreptul fanteziste. Acestea nu depășesc în general ceea ce psihologii numesc stadiul de „încercare și eroare”.

Încercarea de a elabora un sistem de modele care să permită performanțe mari în însușirea gramaticii s-a lovit de greutăți neașteptate. În primul rînd, de necesitatea cunoașterii numărului lor exact în limba vorbită. În cazul propoziției simple, dificultățile sînt mai mici. Aceste propoziții pot fi de forma subiect-predicat (le-am putea nota

schematic 1—2), sau de forma predicat-subiect (2—1). Nu luăm în considerare propozițiile eliptice, nici frazele formate din siruri de propoziții simple de forma: 1—2, 1—2, 1—2 etc., sau 2—1, 2—1, 2—1 etc., sau amestecate. În acest caz cunoașterea relațiilor posibile dintre 1 și 2 este relativ ușor de realizat. Se pot da propoziții pe care elevul să le reducă la schema 1—2 sau 2—1, se poate da schema 1—2, 2—1 sau o schemă combinată cerîndu-se elevului să creeze echivalențe în viu din limbă etc. În acest stadiu am putea considera că elevul și-a însușit în principiu capacitatea de a opera cu orice tip de propoziție simplă.

O dată cu propoziția dezvoltată, lucrurile se complică însă foarte mult. Dacă menținem notația simbolică 1 pentru subiect și 2 pentru predicat, iar atribuțiile și complementele le notăm cu 3, 4, 5, 6 etc., atunci tipurile de propoziții sînt foarte numeroase. Dar propoziția dezvoltată poate avea și opt, zece sau chiar mai multe cuvinte. Pentru a calcula numărul exact de combinații posibile ar trebui să luăm o limită — să zicem 10 cuvinte — și să stabilim ce aranjamente, permutări și combinații se pot realiza pe rînd cu trei numere diferite, apoi cu patru... În sfîrșit cu zece. Suma rezultatelor parțiale

ne-ar da, cu condiția respectării sensului relațiilor dintre cuvinte, numărul modelelor posibile. Nici un pedagog serios nu se va gîndi însă să meargă pe această așteptătoare cale. Singura soluție ar fi să se găsească o schemă mai simplă și mai accesibilă pentru elevi, care, o dată însușită, să le permită a domina concretul limbii nu numai din punct de vedere sintactic, dar și morfologic.

După multe analize, noi ne-am oprit asupra unei scheme mult mai simple, dar atocuprinzătoare. Este vorba de notarea subiectului cu „S”, a predicatului cu „P” și a altei părți de propoziție cu „A”. În acest caz, pe deoparte, numărul modelelor posibile se reduce foarte mult și, deci, pot fi folosite în procesul predării; pe de altă parte ele epuizează formele concrete posibile de propoziții dezvoltate. Această schemă permite și o mai bună însușire a părților de vorbire, care exprimă fie subiectul, fie predicatul, fie altă parte de propoziție. Subiectele și predicatele multiple, ca și atribuții și complementul, sînt reductibile și ele la schemă.

Pornind de la această concepție am alcătuit un manual (experimentat în anul școlar 1965/66 la o clasă a II-a aparținînd Școlii generale nr. 146 din București), în care am urmărit în mod constant detașarea modelului gramatic de instrument-

ta de căutare a diverselor forme gramaticale. Modelele în care se da informația nouă sînt prezente în 4 forme diferite în cazul propoziției simple: (S—P), (P—S), (S—P, S—P), (S—P, P—S). În fiecare lecție, la predarea noilor cunoștințe se reiau modelele anterioare în forme tot mai diferite din punct de vedere al conținutului semantic. Treccrea la propoziția dezvoltată se realizează prin amplificarea modelului S—P, respectiv P—S, prin adăugarea lui A (altă parte de propoziție), în diferite poziții, în raport cu S (subiectul) sau P (predicatul).

Momentul următor al lecțiilor din manual îl formază „construcțiile”. Ele urmăresc să antreneze și să oblige pe elev la crearea activă a modelelor gramaticale însușite, pornind de la sarcini problematice. Desigur, această cerință este prezentă și în lecțiile clasice sub forma unor construcții simple, cu cuvinte de sprijin („Alcătuieți 5 propoziții despre muncitor, fabrică etc.”), a unor construcții prin completare („Puneți în locul punctelor cuvinte potrivite”), prin completarea cu subiecte a unor propoziții eliptice etc., dar evoluția acestor cerințe de la o lecție la alta este slabă și nu se urmărește formarea unor procedee de creație gramatică. În lecțiile noastre, dimpotrivă, s-a pus un accent deosebit pe creația elevilor. Sarcinile creatoare din primele lecții sînt

de tipul „Dați un exemplu de propoziție simplă în care predicatul să arate ce se spune despre ființe, lucruri și fenomene ale naturii. Predicatul să fie pe locul 2. După ce ați dat exemplul, mutați predicatul pe locul întii” (lecția a II-a din manualul experimental). Mai tîrziu aceste sarcini se complică: „Dați un exemplu de propoziție dezvoltată. Subiectul să fie așezat pe locul 1 și să fie exprimat printr-un substantiv propriu; propoziția să aibă un adjectiv pe lângă alt substantiv din propoziție” (lecția 25 din manualul experimental).

După un număr de 33 de lecții, modelele gramaticale fiind suficiente de familiare elevilor, s-a putut trece la redarea lor sub o formă simbolică explicită, de fapt variante ale combinațiilor posibile dintre S, P și A. În aceste lecții (în total 24), nu se mai predau cunoștințe noi în sensul clasic. Aici accentul cade pe fixarea dinamică a cunoștințelor și deprinderilor căpătate.

Ultimele lecții sînt consacrate unor operări de tip nou, dar care vizează același scop ca și cele anterioare: ridicarea nivelului gîndirii creatoare. Ele cuprind exerciții ce urmăresc o înaltă solicitare rațională, o sinteză la un nivel superior a tot ceea ce s-a învățat pînă acum. În această categorie intră: exerciții de trecere a unor propoziții în probleme gramaticale, crearea de către

elevi a unor probleme gramaticale, transformarea unor scheme gramaticale simbolice în modele gramaticale posibile concrete și invers. Modelele gramaticale pe care le conțin aceste lecții sînt ultimul stadiu al evoluției însușirii gramaticii din punct de vedere operativ. Sensul lor psihologic se leagă, credem, de ceea ce A. N. Leontiev numește „organe functionale”, iar J. Piaget „echilibru — un echilibru în același timp mobil și permanent, astfel că structura totalității operatorii se păstrează cînd ele asimilează elemente noi”. Din alt punct de vedere ele pot fi considerate una din condițiile de bază „care pot favoriza flexibilitatea și creativitatea gîndirii”, căci asigură o structură „însușită principilor și a mecanismelor interne a cunoștințelor” (Al. Roșca).

Se vedește, aici, și analogia cu teoria automatelor electronice. Mașinile recunosc elementele externe prin comparare cu schema lor ideală din memorie. Tocmai o astfel de schemă ideală ne pare a fi modelul simbolic la care ne-am referit. Astfel de scheme pot fi formate la elevi în mod deliberat, treptat și de timpuriu, sau se poate aștepta apariția lor de la sine în gîndirea specialistului. Se înțelege că prima cale este mult mai avantajoasă.

M. RADU, I. LUPU, M. CUCUȚĂ

Totul influențează în educație

Școala în complexul proces educativ pe care îl desfășoară, trebuie să creze în conștiința tinerilor astfel de convingeri morale încât oriunde s-ar afla, în orice situație, observați sau nu, ei să aibă o ținută corespunzătoare, să se comporte demn.

Această sarcină se realizează pe tot parcursul școlarității, începând încă din prima clasă, dar ea capătă o pondere deosebită la vârsta adolescenței. Creșterea forțelor intelectuale și fizice, precum și independența sporită trezesc la adolescenți tendința de a lua parte la viața adevărată, la fapte mari, în care să-și arate maturitatea, să se afirme. Supraestimind uneori schimbările prin care trece, ei se crede suficient de matur pentru o viață independentă și socotește că nu trebuie să i se îngreuească în nici un fel independența. De aici atitudinea negativă față de cerințele adulților, mai ales atunci când adolescentul are impresia că e tratat ca un copil. De aici și tendința de afirmare cu orice preț, prin orice mijloace. Dacă nu sînt surprinse la timp, dacă nu sînt inițiate printr-o tratare diferențiată, înțeleașoară dar fermă, cu mijloace pedagogice și psihologice aplicate cu pricepere, aceste atitudini se accentuează. Iată cauzele pentru care întinim tineri „blazai”, care vorbesc cu superioritate despre anii de școală, de care ardori să scape cât mai repede, socotindu-i ani de constrângere. Iată de ce întinim tineri îmbrăcați și tunși caraghioși, cu un limbaj pe la locul lui, cu o ținută lipsită de decență. Sînt, desigur, puțini la număr, dar noi trebuie să-i aducem în rîndul celorlalți. Ne stau la îndemîna pentru aceasta cîm multe trebuie numai să știm cum să le folosim.

S-au prelucrat în toate școlile prevederile cuprinse în ordinul emis recent de Ministerul Învățămîntului în legătură cu asigurarea disciplinei elevilor. Dar, din păcate, ele nu sînt încă respectate pretutindeni. Altfel cum se explică faptul că se mai întinșesc elevi în ținută de domnișori fercheși cu plete, care vin cînd vor la școală? Iată cîteva situații care mi-au dovedit că școala mai are mult de făcut pe această linie.

O dirigență îngrijorată de absențele numeroase ale unuia din elevii ei, îl vizitează la domiciliu, dar nu-l găsește. Asist la o convorbire ulter-

rioară cu elevul în prezența mamei.

- Unde ai fost ieri? De ce ai lipsit de la școală?
- La niște prieteni.
- Cine sînt?
- Cunoscuți de-ai mei.
- Și ce-ai făcut acolo mai interesant decît la școală?
- Am ascultat muzică de jazz și am cîntat la chitară.
- Părinții lor ce-au spus?
- Nu erau acasă...
- Sînt de vină, desigur, și părinții acestor tineri. Dar ce îndrumare le-am dat noi, pedagogii?

Duminică dimineața. La concertul obișnuit al Filarmonicii a venit și o elevă din clasa a XI-a, cu părinții. Încercîndu-se cu albastru și negru în jurul ochilor, cu meșe de păr împletite în șiruri dezordonate, cu rochia foarte scurtă și exagerat de strîmtă. Mergea astfel alături de părinți.

A doua zi, o discuție cu mama, despre ținuta fetei.

— Dar era foarte drăguță și elegantă. Eram doar la concert...
Cît de mult trebuie lucrat cu acești părinți pentru a-i lămurii că ținerea nu e stridentă, nu cere artificii exterioare! Ce va înțelege eleva despre modestie, ca atribut al tinereții, dacă mama ei gîndește astfel? Sînt lucruri aparent mărunte, dar care trădează anumite concepții despre viață, despre conduită morală.

Un elev a trecut mult de marginea politeței în atitudinea față de una din colegele lui. Sesizată, mama a răspuns:
— Să se ocupe taică-său de el, că-i băiat.
— Bine, dar de ce n-o face?
— Sîntem despărțiți și nu-și vede băiatul decît rar.

Cîte cazuri nefericite nu cunoaștem noi, pedagogii, cînd părinții copiilor se despart! Cred că, fără a ne încălca atribuțiile, dar ca prieteni și sfătuitoari, ar trebui să vorbim mai mult părinților despre urmările pe care le au faptele lor adevărate neceutate.

O plimbare scurtă prin cîteva locuri pitorești ale orașului. Elevii sînt fermeceți de peisajul în care tonurile toamnei firzi se îmbină cu cele ale începutului de iarnă. Dar armonia clipei e știrbită de niște glasuri stridente:
— Hello! E mișto, bă! Ginește-te!

Nu-mi venea să cred că pot fi elevi. Și totuși... era o formă nouă prin care doi tineri între 16—17 ani, își exprimau admirația față de o elevă necunoscută. Cuvîntul concretizează o stare psihică. Ce viață interioară dictează acest limbaj? Ce sentimente, ce trăiri interioare, ce convingeri morale, ce concepții despre prietenie și iubire au acești tineri?

Și unde este opinia colectivului de elevi care să condamne stridentă, originalitatea greșit înțeleasă? Dacă noi, profesorii, n-am format-o, ea nu va exista.

Fiecare împrejurare trebuie să fie folosită în școală nu numai pentru a-i instrui, dar și pentru a-i educa, a-i forma pe elevi. În condițiile în care ora de psihologie — una pe săptămînă — nu poate decît enunța problemele legate de afecte, sentimente, emoții, procese psihice voliționale, dirigențele, mai ales la clasele mari, trebuie să acorde prioritate discuțiilor cu conținut etic, în care se dezbate aceste probleme.

Din experiența mea de profesor de psihologie mi-am dat seama de interesul deosebit cu care elevii participă la această unică oră, deși posibilitățile ei sînt reduse în raport cu nevoile multiple de cunoștințe psihologice care se cer explicite la vîrsta respectivă. Elevii te urmăresc sorbindu-ți însetați cuvîntul, iar șirul problemelor pe care le ridică ulterior nu conținește. Este nevoie să se realizeze mai mult din acest punct de vedere.

În școală, dincolo de psihologul care dublează pe fiecare profesor, ar trebui să existe un specialist care în laboratorul de psihologie, să sintetizeze un șir de observații, să consenmeze cu pricepere cîm evoluția lor, să îndrume colectivul didactic și pe părinți.

Unitatea de cerințe și măsuri se cere realizată nu numai la nivelul școlii, ci de către toți factorii răspunzători de munca de educare a elevului. O asemenea unitate va duce și la formarea unei puternice opinii publice, așa ca nimeni să nu mai fie năpăștor de ținută și comportarea tînarului din preajma sa.

Dacă totul influențează în educație, de la omul de pe stradă pînă la părinți și profesor — toți trebuie să fim prezenți în această influențare.

Prof. CRISTINA IONESCU

Eleva Florica Pogon din Itia-Deva — model de disciplină și de știință la învățătură

Diriginte la seral

Munca dirigintelui din școala serală are aceleași obiective ca și munca dirigintelui de la cursurile de zi: să contribuie activ și metodic la ridicarea nivelului la învățătură al elevilor ce-i sînt încredințați, să dirijeze procesul de formare, respectiv de desăvîrșire, a personalității lor. Căile de realizare a acestor obiective sînt însă foarte diferite, datorită caracterelor specifice deosebite pe care le prezintă aceste forme de învățămînt.

În primul rînd, clasele școlii serale se caracterizează printr-o mare neomogenitate a colectivului. Nici la zi, desigur, clasele nu sînt absolut omogene. Avem de a face și aici cu aptitudinile variate, cu particularități temperamentale, cu interese și inclinații diferite etc. La seral, însă, există, înainte de toate, o neomogenitate de vîrstă, întîlnindu-se chiar diferențe de 10 — 15 ani între elevi. Foarte evidentă este apoi, la seral, diferențierea nivelului la învățătură. Dirigențele trebuie să acționeze cu multă prudență și răbdare pentru ca aceste diferențieri să nu creeze complexe de inferioritate sau alte reacții care ar putea să complice mai mult munca didactică și educativă. Aici, grija dirigintelui, pricepera și pedagogia sînt cu atât mai necesare cu cît nu o dată cauzele care determină rîmînera în urmă la învățătură a unor elevi sînt cu totul obiective.

Se știe, de pildă, că unii dintre elevii de la seral au interpus cu ani în urmă cursurile și au deci nevoie de o perioadă mai lungă de adaptare la regimul muncii școlare. O parte din ei au pierdut ușurința de a-și lua notițe, de a lucra cu manualul. Alții nu-și mai pot concentra timp îndelungat atenția și obosesc la efortul intelectual. Cu asemenea elevi, la zi s-ar munci diferențiat în cadrul orelor de consultații sau de meditații, s-ar cere cursul familiei. La seral, lucrurile acestea nu-s posibile. Dirigențele trebuie să aleagă alte căi. În primul rînd e necesar să stimuleze voința elevului de a învăța, încrederea în forțele proprii. Dacă reușește s-o facă, a găsit cheia succesului.

În ce mă privește pornesc, în această privință, de la un fapt real, convingător pentru elevi, arătîndu-le că au intrat în școală pe bază de concurs și au dovedit, deci, cel puțin un minim de pregătire. La ora de dirigenție, în recreație, dau elevilor mei din clasa a IX-a, al căror diriginte sînt, și îndrumări practice privitoare la modul cum trebuie să învețe. Le vorbesc despre însemnătatea muncii perseverente, a exercitiului regulat, a întocmirii conspectelor etc. și caut să-i fac conștienți de faptul că punctualita-

tea, frecvența, disciplina la orele de curs nu sînt niște simple cerințe administrative, ci condiții menite să le ușureze lor înșile munca, să asigure acestei munci temeinicie și seriozitate.

Mi se pare important, în același timp, să-i fac pe elevi să înțeleagă că, dacă vor găsi întotdeauna la dirigențele lor, ca și la profesori, un sprijin neprecupețit, acest sprijin nu înseamnă în nici un caz indulgență. Cu altă mai mult trebuie lămurită această problemă cu cît unii socotesc școala serală ca o simplă formalitate. Mai cu seamă cred astfel cei care vin la seral ca să obțină doar diploma de studii necesară la locul de muncă. Fiecare seralist trebuie să fie convins însă că examenul de bacalaureat, dîndu-i aceleiași drepturi ca și elevului care a urmat cursurile de zi, îi pune și aceleiași cerințe, pretinzînd cunoașterea integrală a temelor prevăzute în programă, că nu se pot acorda dispense, nici nu se pot crea regimuri preferențiale.

Cred că este bine să nu trecem peste faptul că ceea ce i se cere elevului de la seral nu-i un lucru ușor. E adevărat — și trebuie să le-o spunem — pentru o perioadă de vreme, li se cere o muncă excepțională, care implică și renunțări, și sacrificii. Dar ei fac această muncă pentru ei înșiși, pentru a-și desăvîrși propria lor pregătire, pentru a fi capabili să desfășoare o activitate superioară în conținut, de nivel mai ridicat. Primesc, pentru aceasta, un sprijin neprecupețit. Li s-au pus la dispoziție școli, profesori, manuale, materiale didactice. La rîndul lor, întreprinderile îi ajută și ele. Toate aceste condiții trebuie să fie însă valorificate printr-un studiu serios, aprofundat, perseverent. Am organizat cu elevii ai căror dirigenți sînt discuții pe teme ca, de pildă, „Cum mă ajută școala să lucrez mai bine în meseria mea”, „Cum mă ajută munca mea în producție să înțeleg mai bine ce mi se predă”, etc. Elevii au înțeles astfel că încă de pe acum, cît se află în școală, trebuie să restituie ceea ce primesc, să muncească mai bine.

În întreaga mea muncă de diriginte la seral țin seama de faptul că, în mod firesc, elevii acestei forme de învățămînt au altă sensibilitate decît adolescenții, că manifestă mai mult amor propriu. De aceea sînt discutii pe discuțiile cu ei, caut să le vorbesc de la om la om, să-i fac să simtă în mine un prieten.

Iată numai cîteva din problemele dirigintelui de la seral. El le poate rezolva numai dacă își cunoaște în deaproape elevii, dacă discută cu ei nu numai în clasă, ci și în afara acesteia, dacă le cultivă încrederea.

Prof. OLIVIU NEGOIȚĂ

„Catedre și cadre”

Am citit cu atenție articolul intitulat „Catedre și cadre” apărut în „Gazeta învățămîntului” nr. 871 din 4.XI. a.c. Socotesc și eu că, așa cum se subliniază în articol, problema asigurării cadrelor de predare și de conducere este extrem de complexă, de ea depinzînd în ultimă instanță realizarea unui învățămînt de calitate.

Lucrînd la secția de învățămînt a orașului Craiova, mi-am putut da seama că actualul sistem de transferare a cadrelor didactice răspunde nevoilor învățămîntului și satisfac cerințele învățătorilor și profesorilor. În același timp, consider și eu că este bine să țină seama, la transferări, de criteriul valoric, de pregătirea celor care solicită catedrele libere existente la liceele de cultură generală, ca și la liceele de specialitate, mai ales la cele pedagogice.

Ridică încă destule probleme numirea suplînitorilor care trebuie să ocupe posturile rezervate celor promovati în diferite munci, în condițiile ordinului ministrului învățămîntului nr. 257/1955. Numirea acestora are loc la începutul anului școlar. Din cauza numărului mare de cazuri și a lipsei unor criterii bine puse la punct, însă, apariția ordinelor întîrzie pînă la 15 septembrie sau chiar după această dată. Cred, de aceea, că este necesar să se stabilească criteriile după care să fie numiți acești suplînitori, iar numirea să se facă în perioada de transferări sau într-o etapă imediat următoare acesteia.

În acest fel s-ar asigura prezentarea tuturor cadrelor didactice la școală la 1 septembrie, rîmînînd să se încadreze după această dată numai posturile și catedrele nou înființate.

În ceea ce privește neprezentarea la posturi a unora dintre tinerii absolvenți, socotesc și eu că ea este determinată, printre altele, de modul în care se recrutează candidații la școlile și institutele

pedagogice. Ideea rezervării la cursurile fără frecvență a unui număr de locuri pentru învățătorii locali care predau la clasele V—VIII este foarte bună, dar nu soluționează complet problema pusă în discuție. Cred că ar fi bine ca secțiile de învățămînt ratiionale și directorii școlilor generale din comunele și satele deficiente în cadre să selecționeze pentru cursurile de zi ale institutelor pedagogice de trei ani absolvenții de liceu din comuna respectivă. Aceasta presupune o muncă susținută cu elevii și cu părinții acestora în vederea orientării lor profesionale și, în același timp, o pregătire deosebită în vederea concursului de admitere. Numai așa se pot asigura, pentru școlile de la sate, cadre cu pregătire corespunzătoare, cu perspectiva stabilită lor în comuna natală. Cu necesitate se impune și recrutarea de la sate a candidaților la admiterea în liceele pedagogice. Aceștia cu siguranță, la terminarea școlii, se vor prezenta la postul de învățător din satul natal. Aceste măsuri trebuie îmbinate, firește, cu o muncă educativă sistematică și bine orientată.

Și acum, o părere cu privire la numirea cadrelor de conducere. La toate școlile care au dreptul la doi sau mai mulți directori este bine ca cei numiți în astfel de funcții să fie de specialități diferite. La școlile cu doi directori noi am asigurat unul cu pregătire în domeniul disciplinelor din grupa literară și altul pentru cele din grupa științifică, iar la școlile cu trei directori am ales, în general, un specialist în matematică-fizică, altul în naturale-geografie-chimie și altul în disciplinele din grupa literară. În felul acesta s-au asigurat controlul și îndrumarea competentă a tuturor disciplinelor.

Prof. ROMEO POPESCU
șeful secției de învățămînt a orașului Craiova

„Cercetare despre cercetarea științifică”

„Cercetarea asupra cercetării științifice” apărută recent în „Gazeta învățămîntului” ne-a prilejuit o constatare îmbucurătoare: din cei 192 învățători și profesori anchețai, 134 apreciază oportunitatea și importanța cercetărilor în școală. Aproximativ 75 la sută din totalul cadrelor didactice cuprinse în cadrul anchetei vor să se angajeze serios în munca de cercetare. E un procent impresionant, care arată că în momentul de față există un teren deosebit de favorabil pentru desfășurarea cercetării științifice în cadrul școlii.

Nu putem însă să nu remarcăm numărul mare (50 la sută) al celor care, deși doresc să efectueze o activitate de cercetare, nu au o orientare precisă în acest domeniu. Se impune deci, în primul rînd, să fie fixat scopul cercetărilor în vederea efectuării unor lucrări serioase, bine studiate.

Aș vrea să mă ocup în mod special, în cele ce urmează, de contribuția pe care o pot aduce învățătorii la cercetările legate de modernizarea învățămîntului în primele clase. Se pune, de pildă, problema îmbunătățirii vorbirii și scrierii elevilor, a formării încă din primele clase a gîndirii matematice, a familiarizării de timpuriu a școlarilor cu cuccerile științifice. Desigur, în efectuarea cercetărilor trebuie să ținem seama de amploarea preocupărilor în această direcție manifestate în ultimele decenii în școala românească și pe plan mondial. De aceea, se impune ca cercetările originale să pornească de la cunoașterea și analiza critică multilaterală a metodelor și procedurilor utilizate, precum și a rezultatelor obținute, pentru a se evita alegerea unor căi neproductive și irosirea forțelor.

În ceea ce privește tematica propriu-zisă a cercetărilor, consider deosebit de important ca ele să se îndrepte spre determinarea celor mai eficace forme pentru dezvoltarea spiritului de observare și a gîndirii independente a elevilor, privite ca procese continue, folosindu-se în mai largă măsură calea experimentală.

Deosebite rezultate considerăm că pot fi obținute prin dezvoltarea cercetărilor privind cultivarea individualității și a inclinațiilor personale ale elevilor, în vederea obținerii unui randament sporit în studiu. Unul din obiectivele esențiale ale cercetărilor este bine să-l constituie în conținut, dezvoltarea gîndirii matematice a elevilor. În legătură cu această chestiune sînt de luat în considerare ordinea predării cunoștințelor și noțiunilor matematice, raportul între raționament și calcul, melodia modernă a predării matematicii la clasele mici etc. De asemenea, se impune o activizare a cercetărilor în legătură cu îmbunătățirea formelor de exprimare verbală și de însușire a unei scrieri corecte de către toți elevii, precum și cu valorificarea în mai largă măsură a deseneului altă ca activitate instructivă cit și ca formă a educării estetice.

Interesele majore ale învățămîntului cer stimularea și încurajarea întregului corp didactic pentru valorificarea tradițiilor progresiste ale învățămîntului nostru și determinarea căilor specifice de dezvoltare a școlii românești în strînsă legătură cu experiența pozitivă a pedagogiei mondiale.

Inv. MARIN BICIULESCU

Modelul pe care îl oferim

Se vorbește mult, în ultimul timp, despre tinerii cu barbă, despre elevii cu fusta scurtă, despre elevii cu pantaloni strîmți și cu țințe, în general despre comportamentul și ținuta necorespunzătoare a unor tineri. Am meditat și eu, ca pedagog și ca cetățean, asupra acestei probleme. Școala, profesorii, dirigenții își cunosc răspunderile în această privință, se străduiesc să educe la tineri o atitudine demnă, cuviincioasă. E adevărat, se mai întîmplă uneori ca noi, pedagogii, să nu acționăm la timp, să înclîdem ochii în fața atitudinilor neconforme cu calitatea de elev, să nu găsim cele mai potrivite căi în discuțiile cu tinerii. Socotesc însă că în bună măsură răspunderea pentru conduita necorespunzătoare a unora dintre ei o poartă, alături de școală, și alți factori.

Bunăoară, emisiunea televiziunii „Clubul tinereții”, ca și alte emisiuni de același fel,

prezintă tineri — de multe ori chiar elevi — într-o ținută vestimentară excentrică, necorespunzătoare. De ce să patronizeze televiziunea aceste tendințe? Este într-adevăr la modă fusta scurtă, sînt moderne coafurile înalte — dar nu așa cum le poartă unele tinere care apar în fața micului ecran. Pînă și fetele de vîrstă școlară mijlocie își fac pieptănături „moderne”, pentru că și la emisiunile pentru copii gustul pentru frumos este promovată la modul acesta.

Gresesc apoi, adeseori, și unii părinți care înțeleg să demonstreze buna lor stare îngăduind copiilor o fantezie vestimentară de prost gust. Sub auspiciile unor mame care-și iubesc în mod nerățional copiii, permițîndu-le să se împopotoneze oricît, se nasc lenea, indiferența, fuga de ceea ce este serios. Noi încercăm să explicăm acestor mame că nu ar strîbi personalitatea fiicelor lor dacă le-ar interzice să poarte ciorapi fisticții

sau să-și tapeze părul ci, dimpotrivă, le-ar ajuta să-și formeze o adevărată personalitate, să înlocuiască frivolitatea cu bunul gust.

Și noi înșine putem face mai mult pe această linie, în școală. Nu numai prin discuții, dar și prin acțiuni care să-i atragă pe tineri, care să le umple timpul liber cu ocupații utile, corespunzătoare inclinațiilor lor. Nu sînt suficiente cele spuse de la catedră, dacă nu intervine activitatea practică cu ajutorul căreia se formează deprinderile.

Munca noastră, a cadrelor didactice și a părinților, se reflectă în ceea ce fac și gîndesc elevii și fiții noștri. Experiența lor personală fiind insuficientă, trebuie să fie completată nu numai de sfaturile și îndrumările pe care le primesc de la noi, ci și prin modelul pe care li-l oferim în fiecare clipă.

MAGDALENA PĂUN
Pitești

Să-i facem pe copii să îndrăgească lectura încă din clasele mici.

Pe marginea unui plan de muncă

Fără îndoială, nu este cazul să subliniem din nou importanța întocmirii planurilor de muncă ale grupelor sindicale, necesitatea ca fiecare grupă să stabilească cu claritate obiectivele principale ale activității sale într-o anumită perioadă și măsurile menite să le traducă în viață. Aceste lucruri sunt binecunoscute de toți. Mai mult, în cadrul unor recente instrucții organizate de Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățământ și Cultură s-au dezbătut pe larg problemele privind stilul și metodele de muncă, precum și sarcinile actuale ale organelor și organizațiilor sindicale din învățământ.

Majoritatea grupelor sindicale și-au alcătuit planuri concrete, judicioase, în care au prevăzut măsuri eficiente pentru realizarea obiectivelor fixate, realizând astfel, una din principalele premise ale unei munci de calitate. Totuși, consultând unele planuri de muncă ale grupelor sindicale din școlile raionului 16 Februarie, am putut remarca existența unor erori în ce privește modul cum trebuie întocmit un plan. Să analizăm mai în amănunt de pildă planul grupei sindicale de la Școala generală nr. 169.

Care este corelația dintre planul general de muncă al școlii și planul grupei sindicale?

— La baza elaborării planului nostru a stat planul general de muncă al școlii — ne-a spus tov. Ana Hentea, organizatoarea grupei sindicale. Totdeauna planul de muncă este elaborat în colaborare cu direcția școlii, astfel că el cuprinde aceleași obiective.

Pentru a exemplifica cele spuse de tov. Hentea să cităm din planul de muncă al grupei: „Spirințarea realizării planului de școlarizare — confruntarea cataloagelor cu registrul de evidență și recensământ”; „Spirințarea conducerii școlii în urmărirea elevilor care absentează (cel care lipsește 3 zile nemotivat vor fi aduși la cunoștința direcției în scris)”; „Spirințarea organizării lucrărilor de sondaj în scopul cunoașterii nivelului claselor la început de an școlar”; „Spirințarea muncii social-culturale” etc.

Este bine că planul de muncă al grupei sindicale își propune să mobilizeze colectivul didactic și să-l ajute în realizarea sarcinilor sale principale — continua îmbunătățirea procesului instructiv-educativ. Se naște însă întrebarea: trebuie să copiezi cu îndigul planul de muncă al școlii? La Școala generală nr. 169, lucrurile se prezintă așa: dacă în planul școlii este prevăzută „organizarea muncii metodice”, în planul grupei sindicale scrie „spirințarea organizării muncii metodice”; dacă în planul școlii se pre-

pune „organizarea unor lucrări de sondaj în scopul cunoașterii nivelului claselor la început de an”, în cel al grupei sindicale se trece „spirințarea lucrărilor de sondaj”. Și așa mai departe...

Cum se realizează aceste obiective? În plan ele nu sunt concretizate, dar după cum se exprimă tovarășii din biroul grupei, spirințarea constă în... vorbe. („Noi vorbim cu oamenii... îi lămurim pe fiecare în parte... îi mobilizăm... îi prelucrăm...”)

Având în vedere că și în planul altor grupe am întâlnit unele formulări de același gen, ar trebui să ne oprim puțin și la noțiunea de „spirințare”. După părerea noastră, sindicatul nu „spirințare” conduce școlii. Sindicatul colaborează cu conducerea școlii la îndeplinirea unor sarcini, organizează împreună anumite acțiuni. Activitatea grupei sindicale nici nu se suprapune activității conducerii școlii și nici nu este paralelă cu ea. Desi scopul și sarcinile sindicatului și școlii pe linie profesională sînt aceleași căile de realizare sînt diferite. Organizația sindicală trebuie să joace un rol important în viața școlii, avînd pe linie organizatorică, profesională, culturală și socială o activitate proprie care, bineînțeles, va fi corelată cu activitatea conducerii școlii.

Am căutat acțiunile proprii în planul grupei de la Școala generală nr. 169. În afara unor sarcini curente — „stringerea cotizațiilor”, „vizite la domiciliul bolnavilor” — și de programarea unor sedințe de birou, nu am întâlnit nimic din ceea ce în mod obișnuit organizează marea majoritate a grupelor sindicale din școli.

Pornind chiar de la planul de muncă al școlii, biroul grupei ar fi putut organiza numeroase acțiuni proprii. Avînd în vedere că direcția și-a propus să analizeze în acest trimestru ritmicitatea nofărilor elevilor, ar fi fost potrivit ca în același scop, biroul grupei să facă cunoscută (prin afișarea unor bibliografii, prin reviste ale presei pedagogice, prin convorbiri la masa rotundă etc) literatură pe această temă, să popularizeze experiența valoroasă a unor cadre didactice în acest domeniu etc.

Instrucțiile organizate de comitetele sindicatelor, articolele apărute în presă au subliniat în repetate rânduri importanța sarcinii pe care le au sindicatele din învățământ în domeniul profesional. Sint ele în suficientă măsură cuprinse în planul grupei sindicale de la Școala generală nr. 169? Nu. În școala funcționează un mare număr de profesori și învățători bine pregătiți, cu bune rezultate în muncă. Totuși, numai trei cadre didactice au dat pînă acum examenele de gradul I și gradul II și trei sînt înscrise în acest an la examene. Ar fi fost necesar ca biroul grupei sindicale să-și îndreptat atenția mai mult asupra mobilizării învățătorilor și profesorilor în vederea înscrierii la examenele de grad.

În planul grupei nu se prevede nimic în legătură cu activitatea cultural-educativă pentru cadrele didactice, activitate specifică sindicatului. Nu am întâlnit nici un obiectiv care să-și propună acțiuni concrete care să aibă ca scop formarea profilului etic și moral al educatorului, acțiuni care să contribuie la lărgirea orizontului său profesional și cultural, așa cum nu am întâlnit nici multe altele din sarcinile care se pun în fața sindicatelor din învățământ în etapa actuală. Nu-i de mirare, căci, așa cum a reieșit din discuția cu membrii biroului grupei, aceștia nu au citit cam de mult nici un articol din presa sindicală, nu s-au străduit în suficientă măsură să cunoască sarcinile sindicatelor din școli, să fie în pas cu actualitatea.

În ce scop sînt înalțate planurile de muncă ale grupelor la comitetul sindicatului?

Întrebarea ne-am pus-o firește atunci cînd președintele Comitetului sindicatului învățământ din raionul 16 Februarie, tovarășul Aurel Corodeanu, ne-a recomandat planul de muncă al grupei de la Școala generală nr. 169 drept un plan bun. A fost citit planul de muncă de către membrii comitetului? Creдем că nu, alfel nu ar fi fost recomandat. În afara celor semnalate de noi mai sus el conține multe generalități și se referă în câteva locuri la acțiuni care nu mai sînt de mult ani actuale. Desigur că acest lucru ar fi fost remarcabil de oricine citea atent acest plan.

O dată ce se cere ca planurile de muncă ale grupelor sindicale să fie înaintate la comitet, este necesar ca ele să fie studiate, să se facă observații asupra lor, să se dea îndrumări pentru a fi îmbunătățite, concretizate, actualizate. Acesta este rostul centralizării planurilor de muncă. Dacă trimestru de timp comitetele sindicatelor vor accepta planurile adimca celor care au existat cu ani în urmă, atunci se iese pe pericolul formalismului, care dăunează foarte mult muncii.

Peste puțin timp birourile grupelor sindicale vor elabora planurile de muncă pe trimestrul I al anului 1967. Iată de ce, în această perioadă, în centrul preocupărilor comitetelor sindicatelor trebuie să stea temeinica instruire a birourilor grupelor sindicale — pornind de la documentele Congresului Sindicatelor și de la hotărîrea Conferinței Uniunii Sindicatelor din învățământ și Cultură — precum și îndrumările lor pentru întocmirea judicioasă a planului de muncă.

MIRCEA IONEL

Educația fizică și făurirea complexă a personalității

Pedagogia, pe care cu toții am învățat-o, vorbește amply și convingător despre însemnătatea educației fizice ca latură componentă a educației comuniste. Teoretic, toți profesorii sînt de acord cu aceasta, după cum recunoșc în unanimitate și adevărul cuprins în vechiul dar mereu actualul dicton: „Mens sana in corpore sano”. Cînd se pune însă problema trecerii de la vorbe la fapte, mulți sînt împotriva exercițiilor sistematice și intense a exercițiilor fizice și a sportului de către elevi. De cele mai multe ori, ei nu prezintă argumente în sprijinul acestei atitudini. Dau însă glas unei temeri subiective — neverificată — că performanța sportivă „n-are face casă bună” cu pregătirea intelectuală.

Din experiența mea personală de director adjunct la un liceu cu program de educație fizică voi aduce cîteva argumente pentru adevărata înțelegere a lucrurilor. Nu argumentele profesorilor de specialitate, ci chiar ale celor de cultură generală. Întîlul general. Foarte mulți profesori de cultură generală din școala noastră au recunoscut că numeroși sportivi sînt și elevi buni la învățătură. De altfel, la sfîrșitul anului școlar trecut, procentul elevilor promovaiți s-a ridicat în școala noastră la 90%. În același procent elevii noștri au trecut și examenul de bacalaureat, și concursul de admitere în facultăți. Este nedrept, asadar, să credem că sportul poate împiedica studiul.

Al doilea argument. Profesorii de cultură manuală, de lucrări practice și de muzică, mai ales cei veniți de la liceele obișnuite, mărturisesc că elevii liceului cu program de educație fizică sînt mult mai îndemnați și au în mai mare măsură decît ceilalți elevi simțul ritmului — lucru explicabil prin dezvoltarea simțului miscării, a ambidextriei și a transferului de calitate.

Al treilea argument. Profesorii de cultură generală au recunos-

cut că profesorii de educație fizică, prin specificul activității lor, sînt foarte apropiați de elevi, îi cunosc bine și au o mare influență pozitivă asupra lor.

Dar să spunem că aceste cîteva argumente nu sînt încă destul de convingătoare. Atunci să mergem mai departe.

Activitatea de educație fizică, performanța sportivă, sînt pot imbuina de minune cu pregătirea intelectuală și tehnică. De ce? Pentru că numai cei stăruitori pot învăța astăzi tehnica alt de pretențioasă a ramurilor sportive. Vreți, ca profesor, să schimbați firea elevului vostru, să-l faceți dirz perseverent, pătuns de spirit colectiv? Aduceți-l pe stadion și puneți-l să lupte, alături de cei de vîrstă lui, pentru victorie.

Apoi, să nu uităm influența activității sportive asupra dezvoltării simțului estetic. De la patinajul artistic la gimnastica artistică sau înolul artistic, totul este, aici, și educație estetică — firească, armonioasă, eficientă.

Unii pedagogi se tem că practicarea sportului ratează pregătirea și împlinirea în profesune. Dar ei uită sau ignoră că laureatii premiului Nobel Niels Bohr și Joliot Curie, Nansen și Hemingway, Camus și Baker au fost nu simpli pasionați ai miscării sportive, ci valorosi campioni. Marele fizician Bohr a fost centru atactant al echipei naționale daneze, Joliot-Curie a fost selecționat în echipa de fotbal juniori a Franței împotriva Angliei, Nansen s-a numărat printre campioni de schi fond ai Norvegiei și a fost campion mondial de patinaj-viteză, iar Philip Baker s-a mîndrit cu titlul de laureat olimpic la 1500 m. Alexander Fleming, laureat al premiului Nobel pentru medicină, descoperitorul penicilinei, mărturisea că datorază activității sportive din colegiu și îndeosebi baschetului spiritul său activ, ca și spiritul său de colaborare.

Pentru a convinge pe profesorii de cultură generală din școala noastră de necesitatea și valoarea educației fizice, am organizat — pe lingă prezentarea unor filme de la olimpiade — excursii, competiții de schi și alte întreceri între profesori și chiar între copiii profesorilor. Pentru profesoare am înținat și un curs de gimnastică ritmică. Încet, încet, prejudecătatea au căzut. Se pare însă că cel mai mult au contribuit la aceasta schimbarea de concepție orele de dirigiență în care, sub conducerea comună a profesorilor de cultură generală și de educație fizică, s-au discutat teme aflate la confluența materiilor. S-a început cu istoricul olimpiadelor — temă sportivă, dar și de istorie antică și geografie. S-a discutat apoi despre longevitatea, despre precocitatea în artă, literatură, sport, despre cercinerea muntilor lumii, despre literatura sportivă, despre legătura dintre muzică și mișcare, arta plastică și mișcare, despre formarea caracterului prin jocurile sportive. Am încheiat acest ciclu discutînd cu elevii despre limitele biologice, matematice și sportive ale posibilităților omenești.

Poate că ar fi bine ca, așa cum este și în alte țări, profesorii de educație fizică să fie în același timp și profesori de altă disciplină — psihologie, biologie, istorie, limbă străină. Asemenea pregătire l-ar înarma mai bine pentru educația multilaterală a tineretului.

Educația fizică ne face — în ținerete ca și în toți anii vieții noastre — mai dinamici și mai optimiști, mai sociabili și mai generosi. Să nu ratăm posibilitățile existente în acest domeniu în anii de școală, cînd caracterul și personalitatea tinerilor se făuresc complex și multilateral, prin toate componentele educației, printre care educația fizică joacă un rol de mare însemnătate.

Prof. VIRGIL LUDU
Brasov

A APĂRUT:

„Revista de pedagogie”

nr. 11, Noiembrie 1966
În sumar:

Nicolae Ceausescu: Cuvîntul rostit la Conferința de constituire a Consiliului Național al Organizațiilor pionierilor.
*** Perspective noi în fundamentarea științifică a miscării pionieresti.
Stefan Păscu: Educația patriotică a tineretului.

Ovidiu Bădina, Octavian Neamțu: Experiențe școlii monografice de la București în formarea cadrelor de cercetători ai realității sociale.

V. Bunescu, M. Ghivliviță, C. Marinescu, T. Truter, M. Vișan: Cercetarea continuă în învățămîntului școlii.

Gheorghita Fleancu: Televiziunea și influența ei asupra tineretului școlar.
Gheorghe Dumitrescu, Georgeta Chirilă: Date cu privire la corelația educației fizice cu celelalte discipline școlare.

Nicolae Gheorghie Sincai, organizator și îndrumător al învățămîntului românesc din Transilvania.
Zoltan Nahlik: Învățămîntul din Transilvania în deceniile premergătoare revoluției de la 1948.

Emilia Constantinescu, Petre Bărgăoanu: Predarea cunoștințelor de geografie.

Anastasia Turoviev, Eugenia Teodorescu: Muncă independentă a elevilor cu manualul la lecțiile de chimie.
CRONICA VIETII ȘTIINȚIFICE
RECENZII

PROFESORI DE MATEMATICĂ
Abonați-vă din timp, pe anul 1967, la GAZETA MATEMATICĂ
Seria A

Gazeta publică articole despre învățămîntul matematic în licee și școlile generale, despre examenele de bacalaureat, despre modernizarea predării matematice, ca și articole de informare și note științifice, bibliografii ale matematicienilor români de prestigiu.

Abonamentele se pot face prin oficiile poștale locale. Costul abonamentului este de 48 lei pentru 12 numere.

Îndemnați pe elevi să se aboneze pentru anul 1967 la GAZETA MATEMATICĂ
Seria B

Aceasta cuprinde articole, note, chestiuni de examen, probleme propuse pentru elevii claselor V—VIII și pentru cei ai claselor IX—XI, precum și rezolvarea multora dintre ele. Gazeta matematică seria B îl ajută pe elevii în pregătirea examenelor de admitere în licee, în instituțiile de învățămînt superior, ca și pentru concursuri și pentru olimpiade de matematică.
Abonamentele (24 lei pentru 12 numere), se pot face prin oficiile poștale și factorii poștali.

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

Preocupări actuale ale psihologiei românești

terminării unor noi căi de rezolvare a problemelor ce stau în fața învățămîntului. Este vorba mai ales de problemele atenției și motivației activităților intelectuale, de dezvoltarea limbajului, de însușirea limbilor străine, precum și de căutările menite să determine căile cele mai eficiente de adaptare la condițiile vieții sociale a persoanelor cu tulburări de vorbire, cu hiperemotivitate etc.

Care sînt primele concluzii ce se pot desprinde în domeniul psihologiei pedagogice în legătură cu dezbaterile Conferinței?

Din lucrările prezentate și din discuții am putut constata în ce direcții noi este necesar să se îndrepte cercetările și cum trebuie să fie orientate acestea pentru ca generalizările să aibă o valabilitate mai mare iar aplicările să fie cit loc eficiente. În ceea ce privește învățămîntul, se conturează cu claritate necesitatea extinderii și adîncirii cercetărilor în legătură cu motivația învățării și a muncii cu dezvoltarea aptitudinilor și creativității gîndirii, cu studiul formării personalității multilaterale dezvoltate etc. Conferința a arătat de asemenea că psihologia poate oferi un ajutor serios în orientarea școlară și profesională a elevilor, în promovarea celor cu

„Cercetări sociologice contemporane”

Cercetări Sociologice Contemporane

Editoria Științifică

Recenta apariție în Editura Științifică, a lucrării „CERCETĂRI SOCIOLOGICE CONTEMPORANE”, sub conducerea prof. univ. Miron Constantinescu, deschide drumul cercetărilor și studiilor privind realitățile sociale școlare actuale care interesează un cerc larg de educatori — profesori, părinți, activiști de tîrîm obștești etc.

Studiul introductiv, semnat de coordonatorul lucrării și intitulat „Direcții actuale ale cercetărilor sociologice în țara noastră” scoate în evidență principalele probleme spre care se îndreaptă această cercetare în lumina indicațiilor date de plenary Comitetului Central al Partidului Comunist Român din decembrie 1965. Autorul amintește de tradițiile bogate existente în țara noastră în domeniul cercetărilor sociologice și relevă superioritatea cunoașterii realității sociale pe baza materialismului istoric.

Referindu-se la ritmul susținut al cercetărilor sociologice prof. univ. M. Constantinescu, subliniază că necesitatea lor este alit de natură științifică, fiind legată de o mai profundă cunoaștere a vieții sociale actuale, cit și de natură practică, fiind legată de rezolvarea numeroaselor probleme ridicate în cursul construirii și desăvîrșirii socialismului în țara noastră: „Într-un stat socialist, conducerea planificată a întregii acțiuni de construire a socialismului are drept bază nu numai o cunoaștere a legilor dezvoltării sociale, enunțate de marxism-leninism, ci și o cunoaștere a realităților sociale în continuă transformare asupra căreia se exercită această acțiune”. Lucrarea de față, subliniază autorul studiului introductiv, reîndușîndu-și preocupări începute cu aproape un deceniu în urmă, cuprinde cercetări întreprinse în două direcții principale: a) însușirea tineretului și integrarea sa în viața socială; b) orientarea școlară și profesională a tineretului.

Studiile cuprinse în lucrare sînt rodul cercetărilor întreprinse de colective aflate sub îndrumarea Ministerului Învățămîntului, începute în toamna anului 1965 și aflate în curs de desfășurare. Autorii fac cunoscute rezultatele obținute după un an de cercetări so-

ciologice în unele școli generale și medii din orașele București, Ploiești, Cluj, Arad și Timișoara. Deși întreprinse de puțin timp, aceste investigații contribuie, prin multitudinea de fapte analizate, la o mai bună cunoaștere a rolului diferiților factori sociali care concurează la educarea și formarea tineretului: școala, familia, mediul extrascolară și extrafamilial.

În primul grup de studii — „Mediul școlară și extrascolară și integrarea socială a tineretului” de Stancu Stoian, „Relații sociale integrative ale tineretului școlară” de Aculin Cazacu, „Contribuția familiei la integrarea socială a elevilor adolescenți”, de Ion Gh. Stancu, „Mass-media și tineretul școlară”, de Haralambie Culea, „Rolul relațiilor interpersonale spontane în formarea personalității elevilor adolescenți”, de Nicolae Dumitru — este abordată problema integrării sociale a tineretului, problemă de mare actualitate în cercetarea sociologică. Datele furnizate de autori evidențiază cu precizie rolul mediului școlară și extrascolară al unor instituții și organizații extrascolare, al familiei, al mijloacelor de comunicare de masă (mass-media), al relațiilor interpersonale ce se statornicesc între adolescenți. Firește, școala aduce o contribuție importantă, hotărîtoare, în definirea profilului spiritual al tinerilor. Dar școala singură nu poate realiza totul, oricît de mari ar fi eforturile pe care le-ar depune slujitorii ei. Studiile menționate furnizează mult material faptic din care rezultă măsura participării altor factori alături de școală și împreună cu școala, la îmbogățirea vieții spirituale a adolescenților, la valorificarea potențelor intelectuale, artistice, tehnice ale acestora, la utilizarea rațională a timpului liber, la crearea momentelor de distracție și divertisment alit de căutate de tineri și, neîndoios, alit de necesare.

Materialul faptic adunat de autori atestă în general o judicioasă împlinire a muncii școlii cu activitate celorlalți factori, semnald însă, în același timp, o serie de carente în desfășurarea muncii educative de către acești factori. Se arată, de asemenea, că valențele de care dispune mediul social socialist, instituțiile extrascolare, familia, mijloacele de comunicare de masă (televiziunea, cinematograful, radioul, presa etc.) nu sînt puse în valoare în măsura corespunzătoare de către școala noastră. Propaganda pedagogică în rîndul părinților este deficitară în unele cazuri, iar relația adult-adolescent este privită uneori univoc, numai din punctul de vedere al adultului. Nu se ține seama suficient de experiența de viață acumulată de elevul adolescent, de interesele și preferințele lui.

Materialul faptic adunat de autori și analizele întreprinse de ei determină pe educatori nu numai să reflecteze mai adînc asupra problemelor suspuse cercetării, dar, lucru deosebit de important, și să ajungă să privească activitatea proprie și a altora într-o perspectivă pe o perioadă îndelungată, pentru a configura științific personalitatea omului de mine, azi și elev.

Cel de-al doilea grup de studii

succint aș vrea să mă refer, de pildă, la faptul că abordarea unor fenomene psihice — cum sînt învățarea, activitatea gîndirii, atenția, interesele — de către diverși specialiști, din unghiuri de vedere diferite — de exemplu al psihologiei generale, al psihofiziologiei, al psihologiei muncii, al psihologiei copilului și al psihologiei pedagogice, al psihopatologiei — a evidențiat necesitatea unor dezbateri complexe asupra aceluiași probleme cu participarea unor specialiști din ramuri psihologice diferite.

Aș vrea să subliniez, în încheiere, că expoziția lucrărilor științifice de psihologie publicate în

ultimii 15 ani, expozite prezentată cu prilejul Conferinței naționale, a conturat deosebit de clar faptul că psihologia românească este în plin avînt. Multe dintre lucrările expuse au apărut în publicitate de specialitate din străinătate. Este de datoria noastră să facem cunoscute în cercuri cit mai largi aceste lucrări și publicități, să stimulăm interesul pentru noua psihologie ce se elaborează cu succes în țara noastră, o dată cu valorificarea și continuarea tradițiilor progresiste ale psihologiei românești.

H. LEREA

Întîlnire cu bucuria

— duminica sîntem cu toții laolaltă, acasă — și casa parcă sîntea asta, parcă e mai multă lumină, parcă s-a mai veselit tablourile, florile...
— Si este folosit acest parcă nu ca o lipsă de certitudine. Sensul lui este altul: „de fapt, așa e în fiecare zi; cînd ai mai mulți copii, sîrbătorește, cu căldura, cu veselia ei, se simte bine la tine, n-o mai aduce fila roșie a calendarului ci vine stîngură în fiecare dimineață...”
— Într-un alt loc al scrierii: „Firește, patru copii înseamnă grijă în plus, răspunderi în plus. Nici elev nu-mi ocolesc nici casa, nici inima. Numai cînd, intrînd, le întîmpin în prag bucuria, ea le deschide usa. Puritatea în zîmbetul copilului, în sentimentul că oamă străduiesc să-i crească oameni drepi, cinștiți, înimoși — bucuria nu lasă grîlle să mă cuplensească, nu lasă răspunderile să creadă că umeri mei sînt prea slabi pentru ele...”
— „Este de neconceput

azi, la noi, un educator egoist, notează învățătoreamamă. A slui școala înseamnă a asimila fără rezerve noțiunea de altruism cu tot ce are mai nobil și mai generos. Dar nici un manual din lume nu te va ajuta să realizezi aceasta cu forța cu care o fac propria în familie, propriii tăi copii”.
— Asadar, tovarășe Prețorian, pe duminică!
— Duminica asta... cealaltă...
— În oricare altă sîrbătoare...
— Sau în oricare altă zi... Toată viața...